

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	SOŠ techniky a služieb, Pod amfiteátrom 7, Levice
4. Názov projektu	Prepojenie teórie s praxou – cesta k úspechu
5. Kód projektu ITMS2014+	312011ACP8
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy.
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Ing. Soňa Michníková
8. Školský polrok	01.09.2022-31.01.2023
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	https://www.sosts-levice.sk/prepojenie-teorie-s-praxou/

10.

Úvod

Čitateľská gramotnosť predstavuje porozumenie, aplikovanie a posudzovanie textu za účelom dosiahnutia cieľov jedinca, rozšírenie jeho znalosti a potenciálu a aktívnu účasť v spoločnosti. Vychádzajúc z odporúčania Strategického rámca Európskej spolupráce vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) sme zostavili plán rozvoja čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia ako prierezovej témy.

ET 2020 odporúča:

1. Čitateľská gramotnosť je nevyhnutnou podmienkou pre získanie kľúčových kompetencií a pre dosiahnutie ďalších dôležitých cieľov vzdelávania a odbornej prípravy. Odporúčanie ET 2020: zavedenie nových foriem učenia, využívanie nových výučbových technológií, ktoré zvyšujú úroveň čitateľskej gramotnosti. Pedagogickým zamestnancom sa odporúča pracovať v tímoch, v ktorých bude prebiehať vzdelávanie vedúce k zvýšeniu úrovne gramotnosti prostredníctvom zdieľania poznatkov, vo forme Best Practice, Odborných pedagogickým skúseností a pod.
2. Čitateľskú gramotnosť je potrebné rozvíjať prierezovo, naprieč vzdelávacími oblasťami.

Plán pedagogického klubu bol zostavený aj na základe skúseností európskych SOŠ, ktoré odporúča ET 2020:

- Tréning porozumenia informatívnych textov
- Tréning čitateľských stratégií,
- rozvoj metakognície,
- špirálovitý nácvik -3S,
- Aplikácia autentických didaktických situácií v rozvoji čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia, a ďalšie.

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy bude vytvorený

pedagogickými zamestnancami, ktorí zastupujú vzdelávacie oblasti platného ISCED 3A, 3C ako napr.: matematika a práca s informáciami, jazyk a komunikácia, človek a príroda, človek a spoločnosť a tiež pedagogickými zamestnancami vyučujúcimi odborné predmety.

Klub bude fungovať počas školských rokov, od septembra 2020 do januára 2023 (spolu 25 mesiacov) a jeho udržateľnosť vychádza z koncepcie nového modelu SOŠ v Systéme duálneho vzdelávania, ktorého súčasťou sú „riešiteľské rady“ tímov pre predmetné vzdelávacie oblasti.

Spôsob organizácie: stretnutia 2 krát do mesiaca. Dĺžka jedného stretnutia: 3 hodiny.

Varianta klubu: pedagogický klub s výstupmi.

Zameranie pedagogického klubu:

Pedagogický klub sa bude zameriavať na rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia v rámci vzdelávacích oblastí, ako prierezovej témy.

Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie úrovne čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia žiakov naprieč vzdelávaním.

Čitateľská gramotnosť je dôležitou schopnosťou žiaka a nevyhnutným predpokladom pre ďalší osobnostný a profesijný rast žiaka.

Žiak s primeranou úrovňou čitateľskej gramotnosti dokáže:

- Hľadať súvislosti medzi javmi,
- Pýtať sa a hľadať odpovede,
- Vytvárať vizuálne a iné, zmyslové predstavy (myslieť abstraktne),
- Vytvárať hodnotiace posúdenia,
- Identifikovať najdôležitejšie myšlienky v texte (kriticky myslieť),
- Vytvárať syntézu poznania.

Čitateľská gramotnosť a kritické myslenie, ako prierezové témy naprieč vzdelávacími oblasťami SOŠ sú dôležitým faktorom dosiahnutia primeranej úrovne deskriptorov **príslušnej kvalifikácie**, ktorú stredná odborná škola zastrešuje poskytovaním študijných / učebných odborov a ich odborným zameraním.

Úspešná implementácia prvkov systému duálneho vzdelávania je v úzkom spojení s dosiahnutím primeranej úrovne čitateľskej gramotnosti žiakov (deskripty: samostatnosť, samostatná práca žiaka, porozumenie textu, schopnosť prijať zodpovednosť za svoju prácu, vytvoriť analýzu textu, syntézu údajov, práca s nesúvislým textom, primerane rozvinuté sociálne kompetencie).

V rámci činnosti pedagogického klubu sa chceme zaoberať najefektívnejšími metódami a stratégiami pre rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia. Čitateľská gramotnosť má dve hlavné línie: základnú a kritickú. Základná zahŕňa znalosti, schopnosti, postoje uplatňované pri výbere textu a samotné čítanie s porozumením. Kritická čitateľská gramotnosť zahŕňa znalosti, schopnosti a postoje pri hodnotení informácií v texte s ohľadom na jeho obsahovú a formálnu stránku (napr. argumentácia), posudzovanie obsahu textu porovnávaním s vlastnými skúsenosťami, spôsob čítania a stratégia práce s textom. Obe zložky sú neoddeliteľné a vzhľadom ku komplexným potrebám spoločnosti a trhu práce sú pre absolventov SOŠ nevyhnutné.

Ďalšie činnosti, ktoré budú realizované v rámci pedagogického klubu:

- Tvorba Best Practice,
- Prieskumno-analytická a tvorivá činnosť týkajúca sa výchovy a vzdelávania a vedúca k zlepšeniu a identifikácii OPS,
- Výmena skúseností pri aplikácii moderných vyučovacích metód,
- Výmena skúseností v oblasti medzi-predmetových vzťahov,
- Tvorba inovatívnych didaktických materiálov,
- Diskusné posedia a štúdium odbornej literatúry,

Identifikovanie problémov v rozvoji čitateľskej gramotnosti žiakov a možné riešenia

Stručná anotácia

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia- prierezové témy sa zaoberal nasledujúcimi témami: práca s odbornými zdrojmi,
-Najnovšie metódy, techniky a prístupy v identifikácii problémov s nedostatočnou úrovňou čitateľskej gramotnosti, analytickými činnosťami, tvorivou činnosťou,
- Best Practice.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, kritické myslenie, metódy, inovácie, Best Practice, analýza, tvorivosť.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zámerom nášho výstupu je popísať aktivity zrealizované učiteľmi, členmi pedagogického klubu na zasadnutiach pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy.

Priblíženie témy:

Pedagogický klub sa zameriava na rozvoj čitateľskej gramotnosti v rámci vzdelávacích oblastí, ako prierezovej témy. Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie čitateľskej gramotnosti u žiakov a zlepšenie výsledkov žiakov v medzinárodnom testovaní.

Činnosť pedagogického klubu sa sústreďuje na to, ako zlepšiť výsledky medzinárodných meraní a na možné spôsoby /cesty pre ich zlepšenie, na implementovanie medzi-predmetových vzťahov vo vzdelávacom procese, na identifikovanie problémov vo vzdelávaní a možné spôsoby ich riešenia, výmenu skúseností s aplikovaním nových progresívnych metód a foriem práce, výmenu skúseností s využívaním didaktických postupov a metód orientovaných na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov, výmena skúseností s využívaním nových progresívnych a moderných nástrojov na prevenciu závislostí, rasizmu, násillia a iných foriem/ druhov extrémneho správania (aktivity na posilnenie formovania správnych životných postojov mladých ľudí).

Systematickým rozvíjaním čitateľskej gramotnosti u žiakov dosiahneme elimináciu deficitných kognitívnych funkcií. Kognitívne funkcie sú v priamom vzťahu so schopnosťou žiaka byť úspešný v rôznych formách testovania a medzinárodného porovnávanía vedomostí.

Jadro:**Popis témy/problém****Problém:**

Nedostatočná, nevyzretá čitateľská veda v konečnom dôsledku k vážnym problémom pri štúdiu, ako aj pri uplatňovaní nárokov na trhu práce. Mladý človek sa stáva tzv. funkčne či sekundárne negramotný, čo môže vyústiť nielen ku zníženiu vzdelanosti a konkurencieschopnosti spoločnosti.

Čítanie s porozumením je súčasťou rôznych gramotností, ktoré potrebujeme pre každodenný život. Možno si to bežne neuvedomujeme, ale inak rozumieme umeleckému textu a inak náučnému alebo publicistickému, pričom každý text rozvíja naše komunikačné a čitateľské zručnosti.

Najdôležitejšou črtou kritického myslenia je snaha o pochopenie akejkoľvek informácie v čo

najširších súvislostiach. Kriticky mysliaci človek má myseľ vytrénovanú tak, že pri akomkoľvek tvrdení, argumente, štúdiu či článku pozerá pod povrch. Skúma motívy a kvalifikáciu autorov, logickú súdržnosť prezentovaných tvrdení, dôveryhodnosť použitých dôkazov, poctivosť vo vyvodzovaní dôsledkov či vernosť vedeckej metodológii. Chápe, že na jednu vec sa dá pozerat' z rôznych uhlov pohľadu a miesto toho, aby si z nich vybral jeden konkrétny a ostatné zavrhol, snaží sa ich pochopiť viacero.

Nedostatočná úroveň kritického myslenia sa prejavuje v rôznych oblastiach života, v šírení hoaxov, neoverených správ, čo je v protiklade k vedeckému poznaniu a heuristickým metódam.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Počas stretnutí sme sa zaoberali tvorivou činnosťou, dobrou praxou a nadobudli sme v tejto oblasti významné spôsobilosti, na základe ktorých odporúčame nižšie opísanú štruktúru dobrej praxe:

Odporúčané časti Best Practice sú

- krátka anotácia
- kontext
- východiská
- ciele
- Realizácia (postup, metódy)
- použité zdroje, pomôcky a spôsob ich použitia
- reflexia príkladu dobrej praxe.

Odporúčame rozpracovať **ciele** na úrovni kľúčových kompetencií, na úrovni aplikácie prierezových tém, prípadne kompetencií ktoré vyplývajú z aplikácie medzipredmetovej výučby.

Príklad rozpisania cieľov:

- a.) Na úrovni vedomostí (kognitívna zložka): žiak
 - Správne rozlíši rôzne typy komunikačných situácií podľa toho kto komunikujem, s akým zámerom, v akom kontexte.
 - Podčiarkne neúplnú informáciu, dezinformáciu,
 - Vyjadruje sa gramaticky a štylisticky správne,
 - V diskusii zrozumiteľne vysvetlí svoje myšlienky, postoje, argumenty, diskutuje vecne.
- b.) Na úrovni prierezovej témy: žiak
 - V oblasti postojov a hodnôt: je vnímavý ku kultúrnym rozdielnostiam, chápe ich ako obohatenie života,
 - Rešpektuje a ochraňuje hodnoty svetového a európskeho kultúrneho dedičstva.
- c.) Na úrovni kľúčových kompetencií: žiak
 - Spolupracuje efektívne, je aktívny,

- Prijíma názory ďalších členov tímu, je flexibilný pri plnení úloh.

Z výmeny didaktických materiálov a ich analýzy vyplynulo, že si uvedomujeme, že komplexné zručnosti čitateľskej gramotnosti ďaleko presahujú priestor, ktorý na jej nácvik a rozvíjanie u žiakov poskytuje vyučovanie vyučovacieho jazyka. Cieľom súčasného vnímania vyučovania materinského jazyka je rozvíjať čitateľskú gramotnosť a naučiť žiakov čítať s porozumením tak, aby boli pripravení a úspešne zvládali pripravované medzinárodné testovania. Základným kritériom posúdenia kvality čítania je porozumenie textu. Práve tejto oblasti sa týkalo najviac našich materiálov.

Práve podľa najnovších štúdií tichým čítaním rozvíjame čítanie s porozumením. Ak čitateľ – žiak dokáže samostatne na základe tichého čítania nájsť odpovede na zadané úlohy v texte, dokáže ich v texte presne vyhľadať a správne zodpovedať, môžeme skonštatovať, že danému textu aj porozumel a získané informácie dokáže aj aplikovať či zhodnotiť pri ďalších aktivitách ako svoju skúsenosť.

Na základe práce s odbornou literatúrou a následnej diskusie sme identifikovali metódy podporujúce rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia, ako sú:

- problémové metódy - problémový výklad, metóda riešenia problémových úloh,
- dialogické problémové metódy - tvorivé dielne, tvorivé semináre, výskumná metóda,
- autentický výskum, metóda riadeného objavovania,
- metóda zmeny úloh netvorivého charakteru na úlohy divergentného typu,
- metóda voľby diferencovaných úloh,
- inšpiratívne metódy - čítanie životopisov vedcov, umelcov, atď., demonštračné a laboratórne metódy (pokusy v škole),
- heuristické metódy - metóda heuristického rozhovoru, brainstorming a jeho varianty - (pingpongový brainstorming, brainwriting, question- storming), hobo metóda, Gordonova metóda,
- metóda Philips 66, metóda 653, atď.,
- hry ako metóda, didaktické hry,
- akčné metódy (aktivizujúce metódy) - situačná metóda, inscenačná metóda, simulačná metóda, -dramatizácia,
- projektové metódy,
- relaxačno-aktivačné metódy.

Pri implementácii pedagogického konstruktivismu do školskej praxe odporúčame dodržiavanie siedmich hlavných zásad podľa Geoffa Pettyho:

1. Žiaci musia mať všetky základné vedomosti a zručnosti potrebné na úspešné zvládnutie úlohy.
 2. Žiaci musia presne chápať, čo sa od nich vyžaduje.
Napr. úloha je jasne a stručne napísaná na tabuli alebo v pracovnom hárku, ktorý má k dispozícii každý žiak, resp. skupina žiakov.
 3. Väčšina žiakov (najlepšie všetci) musí byť schopná úlohu splniť.
Žiakom je teda nutné podľa potreby pomáhať, nie však vyriešiť úlohu za nich, ale napr. snažiť sa ich otázkami priviesť k možnému riešeniu.
 4. Prácu žiakov je nutné pozorne sledovať, prechádzať sa pomedzi skupiny žiakov, chvíľami sa pri nich pristavovať a počúvať, aká diskusia medzi nimi prebieha, o čom nahlas uvažujú. Slovné zasahovať do práce žiakov v skupinách zo strany učiteľa je vhodné iba v nasledujúcich prípadoch:
Ak necháme žiakov bez pomoci (a oni si dlhšie nevedia rady), môžu vinou neporozumenia stráviť hodiny bezvýslednou prácou.
Odporúčame tiež spýtať sa žiakov postupne v každej skupine, ako sa rozhodli postupovať. Keď si nevedia rady, pomôžte im naštartovať ich zmysluplné uvažovanie tak, že im budete klásť otázky.
 5. Zvoľte si takú tému, aby nebolo pravdepodobné, že žiaci budú poznať odpoveď vopred.
Ak niektorí žiaci už správne riešenie poznajú, odporúčame, aby si ho nechali pre seba – kvôli ostatným.
Skúste zadať tým, ktorí skoro skončia, nejakú náročnú úlohu (najlepšie súvisiacu s danou problematikou).
 6. Poskytnite žiakom dostatok času.
Odporúčame dať žiakom dostatok času – niekedy aj 2x viac ako sme na začiatku predpokladali.
 7. Na konci zhrnieme všetko, čo sa mali žiaci naučiť.
Predtým by však zástupcovia skupín mali dostať priestor na prezentovanie riešenia každej skupiny pred celou triedou.
- Ak majú žiaci písať vlastné zhrnutie, odporúčame, aby o svojich záveroch informovali nás i triedu predtým, než si ich zapíšu. Ak nie sú celkom správne, v diskusii s triedou ich skorigujeme a uvedieme do súvislosti s výsledkami skúmania

žiakov.

- Nakoniec zhrnieme hlavné poznatky, ktoré sa mali žiaci naučiť (prípadne ich uvedieme do kontextu súčasnej vedy či histórie daného objavu).

Odporúčame aj naďalej, v rámci predmetových komisií sa zaoberať zdieľaním dobrej praxe z oblasti rozvoja čitateľskej gramotnosti.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Soňa Michníková
12. Dátum	30. 01. 2023
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Eva Sleziaková
15. Dátum	31. 01. 2023
16. Podpis	

Pokyny k vyplneniu Písomného výstupu pedagogického klubu:

Písomný výstup zahŕňa napr. osvedčenú pedagogickú prax, analýzu s odporúčaniami, správu s odporúčaniami. Vypracováva sa jeden písomný výstup za polrok.

1. V riadku Prioritná os – Vzdelávanie
2. V riadku špecifický cieľ – riadok bude vyplnený v zmysle zmluvy o poskytnutí NFP
3. V riadku Prijímateľ - uvedie sa názov prijímateľa podľa zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len "zmluva o NFP")
4. V riadku Názov projektu - uvedie sa úplný názov projektu podľa zmluvy NFP, nepoužíva sa skrátený názov projektu
5. V riadku Kód projektu ITMS2014+ - uvedie sa kód projektu podľa zmluvy NFP
6. V riadku Názov pedagogického klubu (ďalej aj „klub“) – uvedie sa celý názov klubu
7. V riadku Meno koordinátora pedagogického klubu – uvedie sa celé meno a priezvisko koordinátora klubu
8. V riadku Školský polrok - výber z dvoch možností – vypracuje sa za každý polrok zvlášť
 - september RRRR – január RRRR
 - február RRRR – jún RRRR
9. V riadku Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy – uvedie sa odkaz / link na webovú stránku, kde je písomný výstup zverejnený
10. V tabuľkách Úvod, Jadro a Záver sa popíše výstup v požadovanej štruktúre
11. V riadku Vypracoval – uvedie sa celé meno a priezvisko osoby/osôb (členov klubu), ktorá písomný výstup vypracovala
12. V riadku Dátum – uvedie sa dátum vypracovania písomného výstupu

13. V riadku Podpis – osoba/osoby, ktorá písomný výstup vypracovala sa vlastnoručne podpíše
14. V riadku Schválil - uvedie sa celé meno a priezvisko osoby, ktorá písomný výstup schválila
(koordinátor klubu/vedúci klubu učiteľov)
15. V riadku Dátum – uvedie sa dátum schválenia písomného výstupu
16. V riadku Podpis – osoba, ktorá písomný výstup schválila sa vlastnoručne podpíše.